

Justis- og politidepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Postboks 423
2001 Lillestrøm
Telefon: 64 84 90 00
Telefaks: 64 84 90 01
postmottak@hiak.no
Kontonr: 7694 05 06715
Organisasjonsnr 874 652 172

Vår ref.: 2008/230

Deres ref.: 12.02.08

Dato: 23.04.2008

Høgskolen i Akershus - Høring om politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige

Høgskolen i Akershus (HiAk) viser til brev av 12.02.08 fra Justis- og politidepartementet vedrørende krav om politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til barn og unge.

Høgskolen i Akershus er positiv til forslaget til utvidelse/endringer vedrørende krav om politiattest og mener at en utvidelse/endring her er nødvendig.

Det er udelt positivt at en interdepartemental arbeidsgruppe har arbeidet med problemstillinger vedrørende politiattester. De deltakende departement har alle viktige oppgaver i forhold til barn og unges oppvekst, og en enhetlig regulering vil forenkle regelverket og bidra til lik behandling i slike saker.

Den interdepartementale arbeidsgruppen ønsker å utvide dagens system med politiattester for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige. Det innebærer at man i de begrensede politiattestene også inkluderer enkelte andre alvorlige forbrytelse i tillegg til seksuelle overgrep mot barn. Gjennomgangen her anses som grundig og veloverveid. Forslaget til utvidelse støtter vi fullt ut.

Departementet gir uttrykk for at spørsmålet om hvorvidt brudd på legemiddelovens § 24 første ledd bør vises på politiattesten i to år etter den straffbare handlingen fant sted, er særdeles vanskelig. Vi tilslutter dette. Det blir særdeles vanskelig når hensyn til ulike grunnleggende verdier står opp mot hverandre slik utvalget vurderer i kapittel 5. I tillegg kommer at mange unge i dag har, som utvalget peker på, benyttet for eksempel cannabis en eller annen gang. Slik vi forstår arbeidsgruppens notat, vurderes litt bruk av cannabis ikke som en alvorlig nok forbrytelse til å påføre andre mennesker skader. Etersom politiattesten antas å bare inkludere de alvorligste forbrytelsene, vil mindre cannabisbruk ikke synes på politiattesten.

Vi ser at samfunnsutviklingen går i denne retning, men vurderer likevel at narkotiske midler kan føre til store skader, ikke minst i forhold til barn og unge. Ved å la selv mindre narkotikaforbrytelser synliggjøres på en politiattest, vil dette kunne bidra til å markere et "nei" - standpunkt i forhold til misbruk av narkotiske midler. Selv om det kanskje er "vanlig" at foreldre og lærere bruker cannabis, betyr ikke det at det er mindre skadelig enn før. Ei heller om andre ansatte med omsorg for barn og unge gjør det. I undervisning om narkotika, gjennomgås gjerne hvilke konsekvenser det vil ha om en får en narkotikaforbrytelse på "rullebladet". Det vil gi våre framtidige yrkesfaglærere et "godt kort på hånden", om de kan si at selv mindre slike forbrytelser vil synes på politiattesten, og hvilke konsekvenser dette igjen kan ha å si for framtidig yrkesvalg.

Vi savner forskning i forhold til hvilke konsekvenser for eksempel cannabisbruk har for omsorg for barn og unge. Særlig er dette viktig når samfunnsutviklingen fører til at omsorg for barn og unge i stor grad overlates til andre aktører enn foreldrene. Dette handler ikke bare om å dekke barn og unges grunnleggende behov for mat og klær, men i aller høyeste grad også om å være i stand til se barn og unges psykiske behov, være i stand til å kommunisere på en måte som responderer deres uttrykk.

Spørsmålet i denne sammenheng blir hvorvidt en forbrytelse skal kunne synliggjøres 2 år etter at den fant sted. Vi mangler også forskning på gjentakelsesfaren i slike saker. Det er ikke lett å få sikre data på hvorvidt voksne misbruker narkotika i mindre grad. I forhold til narkotika misbruk, synes en 2 års grense ikke å være svært streng i forhold til politiattestens formål. Selv om det strafferettslige rusmisbruket skjedde for noe tid tilbake, kan en ikke være sikker på om misbruket vil gjenta seg eller ikke. Som utvalget peker på, barn og unge har rett til voksne som er egnet til å ha omsorg for dem. De har også rett til lærere som er rusfri og egnet til pedagogisk virksomhet. Vi ser det som en stor risiko ved eventuelt å la personvernet og resosialiseringshensynet til den som har forbrutt seg, veie tyngre enn vern av barn og unge.

Det er ingen menneskerett å bli lærer, vernepleier eller sykepleier. Vi viser her til bestemmelsene om skikkethetsvurdering hjemlet i universitets- og høgskoleloven av 2005 § 4-10 sjette ledd med forskrift. En utvidet lovgivning i forhold til politiattestens innhold, vil kunne være en støtte i vurdering av skikkethet gjennom hele utdanningen frem mot disse yrkestitler. Skikkethetsvurdering foregår gjennom hele studiet, og ved tvil om en students skikkethet, kan reglene om særskilt skikkethet tre i kraft. Det kan igjen bli aktuelt å innhente politiattest. Selv om vurderingen vil omhandle det som skjer i utdanningen og i praksisfeltet, vil også en kommende læreres, vernepleieres og sykepleieres omgang med narkotika utenfor utdanningsinstitusjonen, kunne ha betydning for vedkommendes skikkethet. Vi anser det også som særlig viktig at bruk og besittelse av narkotika vises på politiattesten til de som skal utdanne seg til sykepleiere, da de vil ha mye med håndtering av medisiner å gjøre.

Flere studenter har også gitt uttrykk for at det er rart de ikke må levere attest underveis i studiet. Når man har kommet inn, er det greit både med overgrep og rusing. Man må bare sørge for at det ikke synes. For øvrig undrer vi oss noe over at ett av kriteriene for særskilt skikkethetsvurdering for helse- og sosialfagutdanningene, (forskriftens § 4 pkt. d), er at "studenten misbruker rusmidler eller tilegner seg medikamenter på ulovlig vis", mens lærerutdanningen ikke har dette vurderingskriteriet. Selv om helsepersonell kan ha lettere tilgang til medikamenter, vil konsekvensen ved misbruk av rusmidler kunne være svært alvorlig for begge yrkesgrupper.

Vi er enig i arbeidsgruppens synspunkter når det gjelder et urimelig yrkesforbud. Etter vårt syn bør likevel politiattesten utvides til også å vise bruk av narkotika og besittelse til eget bruk i to år etter den straffbare handlingen fant sted. Hensynet til barn og unge bør etter vårt syn, gå foran voksne som har forbrutt seg.

Videre støttes forslag om at krav til politiattest også skal gjelde personer som skal yte tjenester til mennesker med psykisk utviklingshemming, slik at det ikke bare skal gjelde personer som skal ha oppgaver overfor mindreårige.

Vi støtter også forslaget om at det skal være en tidsbegrensning på de forbrytelser som er nevnt, slik at dagens ordning i henhold til Strafferegistreringsloven § 6 fortsatt er hovedregelen. Vi vil gå inn for at forhold knyttet til seksuelle overgrep og drap ikke har slik tidsbegrensning.

Med vennlig hilsen

Olgunn Ransedokken (e.g.)
studie- og forskningsdirektør

Sigrun Berge
studiesjef

Kopi: Avdeling for sykepleierutdanning, her
Avdeling for vernepleierutdanning, her
Avdeling for yrkesfaglærerutdanning, her